

Kluswijzer 6

Zelf sanitair installeren

U wilt uw oude toilet met stortbak vervangen door een modern duoblok of u wilt uw douchebak inruilen voor een comfortabel ligbad. Dan gaat u naar een bouwmarkt of de speciaalzaak voor de aanschaf van nieuw sanitair en de benodigde installatiematerialen. De plaatsing kunt u natuurlijk aan een vakman overlaten, maar het is ook mogelijk om dat zelf te doen. Deze kluswijzer vertelt er meer over.

Woningbedrijf Velsen

Zelf sanitair installeren

U wilt uw oude toilet met stortbak vervangen door een modern duoblok of u wilt uw douchebak inruilen voor een comfortabel ligbad. Dan gaat u naar de bouwmarkt of een speciaalzaak voor de aanschaf van nieuw sanitair en de benodigde installatiematerialen. De plaatsing kunt u natuurlijk aan een vakman overlaten, maar het is ook mogelijk om dat zelf te doen.

Leest u wel voor u begint de kwaliteitseisen door, niet iedere woning is voor elke aanpassing geschikt.

N.B. In badkamers mogen verlichtingsarmaturen, contactdozen en elektrische apparaten uitsluitend worden aangebracht of gebruikt op ten minste 60 cm afstand van het sanitair.

Waterbesparend sanitair

De gemiddelde Nederlander gebruikt 135 liter water per dag ofwel 50.000 liter per jaar. Waterbesparend sanitair is niet alleen gunstig voor het milieu, maar ook voor uw portemonnee. Een waterzuinig toilet kan het verbruik terugdringen tot 40.000 liter per persoon per jaar. Een stortbak met een beperkte inhoud en een spoelonderbreking, die u beide ook op een bestaand toilet kunt aanbrengen, bespaart ongeveer 5.000 liter.

Bij een spaardouchekop - geschikt voor een combiketel of een boiler, niet voor een kleine geiser - kan de besparing oplopen tot 7.500 liter. Bovendien verbruikt u hiermee minder gas. Voor keuken en wastafelkranen zijn volumebegrenzers verkrijgbaar, die zowel water (1.500 liter) als gas besparen. Bij elkaar scheelt dat al gauw een paar tientjes per jaar. Dat is misschien niet veel, maar wel mooi meegenomen.

Water aan en afvoer

Of u nu een toilet, een bad, een douche of een wastafel installeert, u krijgt altijd te maken met water dat

moet worden aan en afgevoerd. Ook als u zoveel mogelijk uitgaat van bestaande aansluitingen ontkomt u vaak niet aan een kleine verlenging of omlegging. Haal het water uit de leidingen door de hoofdkraan dicht te draaien en daarna alle kranen in huis open te zetten. Soms hebben vertakkingen een eigen stopkraan en volstaat het om maar een gedeelte van het circuit af te sluiten. Op elke stopkraan zit een aftapkraantje, waarmee u het water uit de leiding laat lopen.

In verreweg de meeste huizen is de waterleiding van koper. Een 22 mm dikke buis komt uw huis binnen bij de watermeter en de hoofdstopkraan. Daarvandaan lopen vertakkingen met een diameter van 15 mm naar de keuken, de badkamer, het toilet en de centrale verwarming. Kranen en toestellen zijn hierop vaak aangesloten met een leiding van 12 mm dikte. Het water wordt afgevoerd via het riool. Afvoerbuizen zijn doorgaans van pvc; de buis van het toilet heeft een diameter van 110 mm, de overige meestal 40 of 50 mm. Aan het begin van elke afvoer zit een sifon of stankafsluiter, die altijd bereikbaar moet zijn om verstoppingen te kunnen verhelpen.

Het benodigde materiaal

Voor een sanitaire klus heeft u de volgende gereedschappen nodig: rolmaat, waterpas, ijzerzaag, pijpsnijder, pijpenbuiger, schuurlinnen, waterpomptang, steeksleutels, soldeerbrander, boormachine, schroevendraaier.

Koperen aanvoerleidingen

Voor de waterleiding gebruikt u koperen KIWA-gekeurde buis met de juiste diameter. Buigen doet u met een pijpenbuiger of door bochtstukken van 45° of 90° aan te brengen. Andere verbindingen maakt u met hulpstukken, zoals een muurplaat, een T-stuk of een kruisstuk (afhankelijk van de situatie). Met een sok koppelt u twee buiseinden. Met twee S-koppelingen monteert u een mengkraan en voor uitzonderlijke gevallen is er de flexibele koppeling. U kunt de verbindingen solderen of gebruik maken van knelfittingen. Dat laatste is makkelijker, maar ook flink duurder.

- Om te **solderen** zaagt of snijdt u de buis haaks (in een hoek van 90°) af. Schuur de bramen weg en reinig de buitenkant van de buis en de binnenkant van het hulpstuk met schuurlinnen. Smeer beide

uiteinden in met soldeervet en schuif ze in het hulpstuk. Zet de vlam van de brander erop. Zodra het vet gaat vloeien, drukt u de soldeerdraad tegen de afsluitnaad. Het soldeer vloeit dan vanzelf naar binnen. Maak de verbinding na afkoeling schoon met een vochtige doek.

- Ook voor een *knelfitting* moeten de buiseinden haaks en braamloos zijn. Schuif vervolgens op allebei de moer en dan de ring. Steek daarna de buizen in de fitting en draai de moeren met twee steeksleutels stevig vast. De leidingen zet u op de muur vast met beugels of klemzadels. Plaats deze maximaal een meter uit elkaar en op hooguit 15 cm van een haakse bocht. Waterleidingen krimpen en zetten uit. Omring ze met een stukje pvc-buis met een iets grotere diameter op de plek waar ze door vloeren en muren gaan. De naden dicht u af met siliconenkit. Als de koperen leidingen worden ingestort in beton is het beter ze te omringen met pvc-buis.

Kunststof afvoerleidingen

Voor kunststof leidingen bestaan er eveneens hulpstukken als bochten, T-stukken en moffen. Als die zijn voorzien van een rubberen ring steekt u ze zo in elkaar, anders gebruikt u pvc-lijm. Zaag de buizen haaks af en vijl ze schuin af aan de buitenzijde; verwijder bramen aan de binnenzijde met een mesje. Maak de onderdelen vetvrij met een speciaal reinigingsmiddel, breng de lijm aan en schuif de delen in elkaar. Hierna mag u ze niet meer draaien, anders gaat de verbinding lekken. Met beugels bevestigt u de leidingen op de muur of tegen de onderkant van de vloer. Laat afvoerleidingen nooit precies horizontaal lopen.

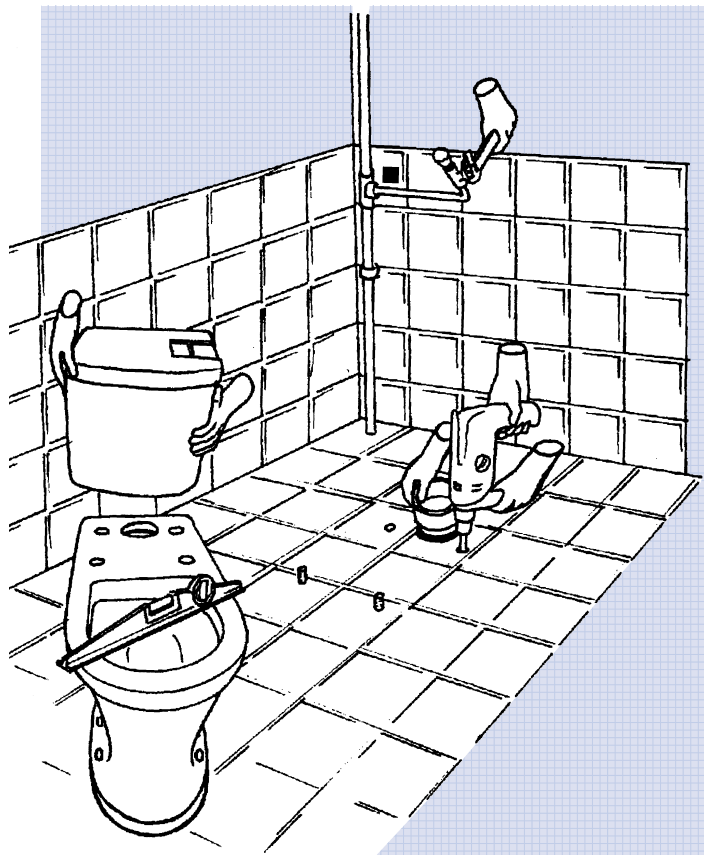
Een toilet installeren

U kunt kiezen uit een toiletspot met uitlaat naar achteren of naar beneden. De afstand tussen de pot en de achterwand bepaalt het type waterreservoir. Misschien is er genoeg ruimte voor een duoblok, waarbij de pot en het reservoir één geheel vormen. Kan dat niet dan komt de stortbak hoger tegen de wand. Of u blijft gewoon de oude gebruiken.

Installatie

Verwijder eerst alles dat u wilt vervangen. Draai de stopkraan van het reservoir dicht en spoel door, haal de valpijp weg, neem de stortbak van de wand en schroef de pot los. Stop het afvoergat tijdelijk dicht, zodat er niets in kan vallen.

- Bevestig de nieuwe stortbak aan de wand en monteer de toevoerleiding en het stopkraantje. Haal voordat u gaat solderen de losse onderdelen uit het kraantje, anders verbranden ze;

- Sluit vervolgens met een moer en een rubberen ring de pvc-buis naar de pot aan;
- Zet het nieuwe toilet boven de afvoer en teken de schroefgaten af. Verwijder de pot en boor de gaten op de gemarkeerde plekken. Gebruik bij een betonvloer pluggen;
- Schuif het afvoermanchet over de uitlaat van de pot, eventueel met wat afwasmiddel;
- Plaats nu het toilet waterpas en schroef het vast met speciale toiletspotschroeven;
- Sluit tot slot de valpijp van het waterreservoir aan. Bij een duoblok hoeft u alleen de pot te plaatsen en de watertoevoer te verzorgen.

Een bad of douche aanleggen

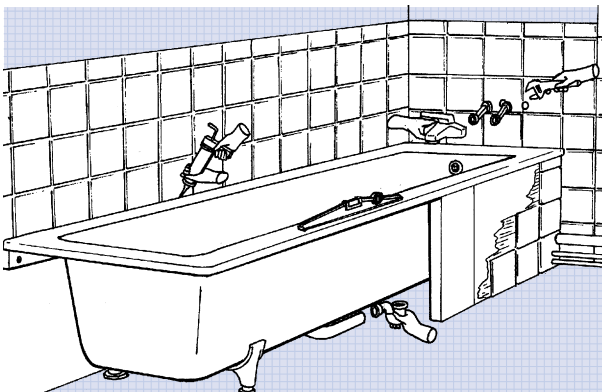
Bij een ligbad en een douche komen de leidingen voor warm en koud water binnen via een muurplaat. Hierop wordt een mengkraan aangesloten met behulp van twee S-koppelingen. Omdat die onafhankelijk van elkaar kunnen draaien, is het altijd mogelijk om de kraan exact horizontaal te bevestigen. U maakt de koppelingen waterdicht door de schroefdraad met de schroefrichting mee te omwikkelen met teflontape.

Zelf sanitair installeren

Bad

Lig, zit en andere baden zet u met stelplaatjes horizontaal. De randen laat u rondom steunen op een ombouw. Waar het bad tegen de muur komt, bevestigt u met pluggen en schroeven een stevige lat. De andere zijden laat u rusten op een frame van bijvoorbeeld houten balken van 44 x 67 cm en gipsplaten. Het is beter om wandjes van gasbetonblokken te metselen, die ook nog makkelijker te betegelen zijn. In de ombouw neemt u een tegelluikje op (in diverse maten verkrijgbaar), zodat u later altijd de sifon kunt bereiken.

- Maak eerst de afvoer in orde;
- Bevestig in het bad de afvoerplug en monteer de overloop, die hiermee één geheel vormt;
- Smeer de bovenrand van de ombouw af met kit en druk het bad hierin totdat dit op de ondersteuning rust. Dicht alle naden van de ombouw rondom met siliconenkit;
- Breng dan via het luikje de sifon aan tussen de badplug en de afvoerleiding;
- Aan de onderkant van een metalen bad zit een lip die u met een blanke draad, beschermd door een elektrabuis, verbindt met de aardleiding;
- Sluit als laatste de mengkraan aan.

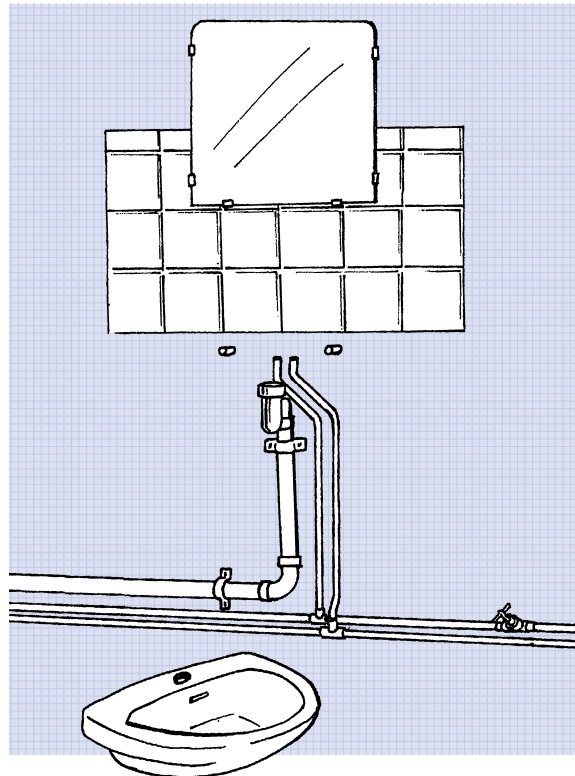
Douche

Het installeren van een douche gaat op dezelfde wijze als van een bad. Let op dat onder de bak voldoende ruimte overblijft voor de sifon.

Een wastafel plaatsen

Vorbereiding

Alleen een sterke wand kan een wastafel dragen. Breng daarom in een gipsplatenwand eerst een extra

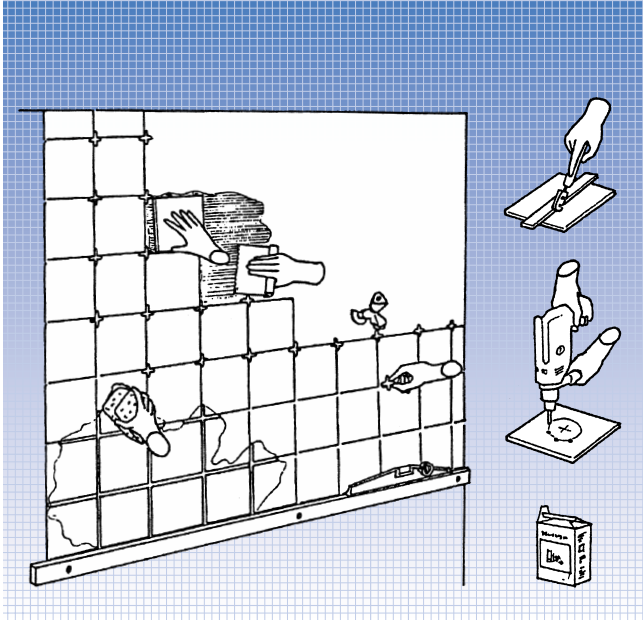
dwarsligger of een stuk multiplex aan tussen twee staanders van het regelwerk. Een wastafel hangt gemiddeld 90 cm hoog.

Indien u de waterleiding moet verleggen, zaagt u op de gewenste plek een stukje van 19 mm uit de bestaande waterleiding. Daarin plaatst u een T-stuk voor de aansluiting van de aftakkingen van de leidingen (Ø12 mm) voor warm en koud water. Op soortgelijke wijze leidt u vanaf de riolering een pvc-afvoerbuis (40 mm) tot midden onder de wastafel, zo dicht mogelijk tegen de wand.

Montage

- Monteer de kraan in de daarvoor bestemde opening van de wastafel en zet ook de afvoerplug vast;
- Aan de achterkant van de wastafel zitten twee ophanggaten, meet nauwkeurig hun hartophartafstand op en teken ze met behulp van een waterpas af op de wand. Boor de gaten in de wand, steek er pluggen in en bevestig de wastafel met de bijgeleverde ophanghaken, plugbouten of draadstiften;
- Plaats tenslotte de sifon en sluit de waterleidingen aan.

Wandtegels

Bouwmarkten en speciaalzaken verkopen tegels in talloze kleuren en decoraties, diktes en afmetingen, voor allerlei toepassingen. U kunt ze recht onder elkaar aanbrengen, in een verspringend patroon, met een bijpassende sierstrook of met hier en daar een afwijkende tegel als speelse onderbreking.

Vorbereiding

Meet allereerst de te betegelen oppervlakte nauwkeurig en bereken het aantal benodigde tegels. Van de gangbare maat 15 x 15 cm gaan er 44 in een vierkante meter. Neem de hoeveelheid ruim in verband met breuk en snijverliezen en let op dat elke verpakking een gelijk kleurnummer heeft. Voor de voegdikte kunt u kiezen uit voegkruisjes van 2 of 3 mm. Voor uitwendige hoeken bestaan er nog tegels met geglazuurde zijkanten, maar dit is niet bij alle soorten tegels (meer) het geval.

Het benodigde gereedschap

Bij het betegelen van een wand heeft u de volgende gereedschappen nodig: rolmaat, waterpas, stellatten, tegelsnijder, boormachine, draadzaag, punthamertje, tegeltang, lijmkam, harde spons.

De voorbereidingen

- Zorg voor een vlakke, schone, droge ondergrond;
- Repareer scheuren en gaten met een vulmiddel;
- Op hout, spaanplaat, een te zachte of een erg beschadigde pleisterlaag kunt u beter eerst gipsplaten aanbrengen, die u behandelt met een voorstrijkmiddel;
- Verf en betonemaille maakt u vlak door er met een ruwe baksteen over te wrijven;
- Dient een oude tegellaag als ondergrond, gebruik dan een speciale pastalijm en laat de nieuwe voegen op een andere plaats komen dan de oude;
- Bevestig een startlat horizontaal op de wand (met behulp van de waterpas). Zorg ervoor dat de bovenkant van de startlat exact de hoogte heeft van de bovenkant van de onderste tegel. Bevestig de startlat met stalen spijkers of met schroeven en pluggen;
- Teken haaks links en rechts van de startlat een verticale lijn, of plaats hier ook latten. Gebruik hierbij uw waterpas of een schietlood.

De tegels aanbrengen

Maak de tegelijm aan volgens de gebruiksaanwijzing. U strijkt met een lijmkam de lijm op de muur, een vierkante meter per keer in een 3 mm dikke laag of zo dik als de lijmfabrikant aangeeft. Vanuit de linker of rechter onderhoek brengt u rij voor rij de tegels met tussenliggende voegkruisjes aan. Neem afwisselend tegels uit verschillende verpakkingen voor een mooie kleurstructuur. Controleer na elke laag of u exact recht blijft. Als de lijm hard is, verwijdert u de latten.

Snij de tegels voor de resterende randen op maat. Kras ze hiervoor in met een tegelsnijder of kraspen, leg ze over een dun latje en breek ze voorzichtig door. Smalle randjes breekt u na het insnijden af met een tegeltang. Overigens maakt u uitsparingen voor leidingen en kranen met een boor en een hamer of zaag. Teken het gat af en boor rondom kleine gaatjes. Tik het rondje eruit met een punthamer en werk het gat bij met een tegeltang. Of boor binnen de lijn een groter gat en steek hierdoor een draadzaag en zaag het rondje uit. Een decoupeerzaag met een keramiekzaagje is ook geschikt. Betegel vervolgens de muur af en verwijder lijmresten, **ook** uit de voegen.

Afvoegen kunt u na 24 uur. Wrijf de speciale specie met een harde spons diagonaal in de voegen, met uitzondering van de hoeken en de aansluiting op het keukenblad. Verwijder na een korte droogtijd de overtollige specie met een stevige spons en voldoende, schoon water. Werk voegen in hoeken af met siliconenkit, vooral in natte ruimten en de aansluiting op het keukenblad, nadat de ongevoegde hoeken zeer goed droog, stof en vetvrij zijn gemaakt! Wrijf na met een schone, droge doek!

Tip

- Leveranciers van sanitair kunnen u adviseren over de hoogte, de breedte en de indeling.
- Draai stopkraantjes regelmatig open en dicht, dan gaan ze niet vastzitten.
- Als u de ruimte onder het bad opvult met glas of steenwol, blijft het water langer warm.

Alle informatie is van redactionele aard, er kunnen dus geen formele rechten aan worden ontleend.

Kwaliteitseisen sanitair

Voor het plaatsen of vervangen van onderdelen in uw badkamer of toiletruimte zoals een ligbad of een douchecabine zijn de volgende kwaliteitseisen opgesteld:

Bouwkundige en veiligheidstechnische eisen

Leidingwerk en riolering

1. Verander bij voorkeur niets aan het leidingwerk en de aansluitpunten van water en riool. Doet u dit wel, dan moet dit door een erkend installateur worden gekeurd of worden aangebracht. Voor alle uit het zicht rakende leidingen geldt dat u deze zeker door een erkend installateur moet laten aanbrengen.
2. De aansluitingen van het sanitair op de binnenriolering zijn waterdicht.
3. De sifon of stankafsluiter bij bad en douche zijn altijd bereikbaar (zogenoemde inspectieluik).
4. De afvoerleiding van het riool sluit nooit aan op een buis met een kleinere diameter.
5. U gebruikt uitsluitend hittebestendige PVC of PE.
6. Sluit de hoofdkraan af en laat het leidingnet leeglopen, wanneer u werkt aan het sanitair.

Elektra

7. Raadpleeg en volg de veiligheidsrichtlijnen en kwaliteitseisen uit

Kluswijzer 3

Zelf klussen met elektriciteit.

extra eisen voor sanitair

8. Elektra in de badkamer moet zijn aangebracht door een erkend installateur.
9. De metalen onderdelen zijn geaard.
10. De verlichting is altijd waterdicht.
11. De schakelaars moeten zich buiten de douche/badruimte bevinden of minimaal 60 cm van de wastafel, douche of bad.
12. Losse draden of schakelaars in de badkamer en toiletruimte zijn niet toegestaan, net zo min als in overige ruimten. In badkamers en natte ruimtes is dit bovendien extra gevaarlijk!

Toiletspot

13. Gebruik alleen materiaal met KIWA-keurmerk.
14. U bevestigt het toilet stevig vast aan de vloer met speciaal daarvoor bestemde schroeven en pluggen.

Fontein/wastafel

15. Gebruik alleen materiaal met KIWA-keurmerk.
16. De hoogte van een fontein of wastafel is 90 tot 95 cm boven de grond.
17. De fontein of de wastafel sluit u aan met een bekiersifon op de binnenriolering en op de wand of vloerpijpaansluiting met een wit rozet.
18. U bevestigt de fontein of de wastafel stevig vast aan de muur met speciaal daarvoor bestemde schroeven en pluggen (afhankelijk van het materiaal van de muur).

Kranen

19. Het gebruik van stopkranen is aan te raden, want dan kunt u van stromend water gebruik blijven maken als u de kraan monteert of demonteert.

20. De kraan moet voldoen aan de KIWA.

Bad

21. Een metalen bad moet worden geaard.
22. Als het bad rondom dichtgemaakt is, moet er een inspectieluikje aanwezig zijn.
23. Het bad is waterdicht en voorzien zijn van schimmelwerende siliconenkit (sanitairkit).
24. Het bad moet waterpas liggen.

Douche

25. De hoogte van de douchecabine is bij voorkeur 2.10 meter.
26. U mag alleen materiaal gebruiken met een KIWA-keurmerk.
27. De douchecabine moet waterdicht zijn en alle naden moeten zijn afgekit met schimmelwerende rubberkit.
28. De deuren van een douchecabine gaan goed open en dicht en de bevestigingsmiddelen zijn van roestvrij materiaal.
29. U moet een doucheglijstang gebruiken.
30. Het formaat van de douchebak is minimaal 800x800 mm, de plaatdikte van een metalen bak minimaal 3,5 mm. Voor een kunststof bak bestaan verschillende plaatdiktes.
31. Een metalen douchebak moet zijn geaard.

Tegelwerk

32. De wandtegels dienen strak, vlak en waterpas te worden aangebracht.
33. De volle oppervlakten van de te betegelen gipswanden zijn tevoren met een voorstrijklaag voorbereid, volgens de voorschriften van de fabrikant/leverancier.
34. Uitwendige hoeken en de beëindiging van het wandtegelwerk bestaan uit tegels met geglaazuurde zijde(n) of een hoekprofiel.
35. De voegen mogen niet groter zijn dan 3 mm en dienen volledig te zijn gevuld met tegelvoegspecie.
36. De tegelstroken zijn niet kleiner dan 5 cm.
37. De hoogte van het tegelwerk in de badkamer is minimaal 2.00 m boven de afgewerkte vloer en in het toilet minimaal 1.20 m boven de afgewerkte vloer.
38. De vloertegels moeten met voldoende afschot (minimaal 5 mm per strekkende meter) naar de afvoerput worden aangebracht.
39. De inwendige hoeken en de naad tussen het sanitair en het wandtegelwerk mogen niet zijn gevuld met een voegpasta, maar moeten met een schimmelwerende siliconenkit (sanitairkit) worden dichtgemaakt.
40. De tegels zijn van de kwaliteit eerste soort.
41. Het formaat van de tegels mag zijn: 10/20, 10/10, 15/15 of 20/20 cm.
42. De naden worden afgewerkt met kimband.
43. De tegels mogen niet worden geverfd.

Onderhoudstechnische aspecten

44. U bent zelf verantwoordelijk voor het onderhoud aan het door u aangebrachte sanitair.
45. U moet een voorraad tegels achterhouden voor eventuele reparatie door u of een toekomstige huurder (minimaal 10 % van de oppervlakte).

Verhuurtechnische aspecten

45. Zorg voor eenheid van stijl.

Aanbevolen materialen

- Kranen: Grohe, Kludi of Venlo.
Wastafel: Sphinx/eurobase.
Toilet: Sphinx/eurobase